

Toespraak door
H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden
Lancering lees en schrijf!
Louis Hartloopercomplex Utrecht
Maandag 5 maart 2007
(alleen gesproken woord geldt)

Dames en heren,

Zinnen zijn de dragers
van boeken vol verhalen
maar je zal er in verdwalen
als je niet weet wat je moet.

Wie z'n avonturen
direct zal willen delen
die kan chatten en kan mailen
denk je dat je het zou doen
niet bang zijn om te falen, dan komt het goed.

Twee coupletten van het aanstekelijke lied dat wij zojuist hebben gehoord. Een lied dat in de nationale hitparade zou moeten komen te staan... Want het gaat over iets dat ons allemaal raakt: over mensen met een gevoel te verdwalen in de geletterde wereld, een gevoel dat je er alleen voor staat en van angst om te falen. En dat is waar het in essentie om gaat bij laaggeletterdheid.

Om verschillende redenen is vandaag een bijzondere dag. Ik begin bij de nieuwe staatssecretaris van Onderwijs, Mevrouw van Bijsterveldt. Wij vinden het natuurlijk geweldig dat dit uw eerste evenement is sinds uw ambtsaanvaarding.

U zet daarmee ook de "traditie" voort van uw voorganger, die op 8 september, Wereldalfabetiseringsdag zijn eerste publieke optreden had als staatssecretaris. Een mooie traditie en wij zien ernaar uit om ook onder uw leiderschap met u en uw collega's samen te werken.

Dan de tweede reden. Zoals u allen weet gebeurt er al heel veel rondom laaggeletterdheid:

- Alle provincies zijn nu actief op het gebied van laaggeletterdheid.
- In gemeenten krijgt het thema nu ook speciale aandacht in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning – de Wmo.
- En nog maar een aantal maanden geleden werd de mediacampagne Leer Lezen en Schrijven gelanceerd.

En ondanks dit alles is juist vandaag een belangrijk moment in onze gezamenlijke strijd tegen laaggeletterdheid. In het land waar dit initiatief vandaan komt, was ditzelfde concept de doorbraak in de aanpak van laaggeletterdheid.

Dat concept is Read Write Now, afkomstig uit Ierland. Bijna op de dag af vandaag twee jaar geleden deelde Stichting ETV.nl voor het eerst haar enthousiasme voor dit succesvolle Ierse initiatief met Stichting Lezen & Schrijven. Geweldig hoe u binnen twee jaar globale ideeën heeft omgezet in een concreet initiatief dat over heel Nederland zal worden verspreid.

Communicatie gericht op zoveel mogelijk doelgroepen, het agenderen van het belang van geletterdheid. Overheid, politiek en bedrijfsleven wijzen op hun verantwoordelijk, het blijft belangrijk. Maar juist communicatie gericht op laaggeletterden zèlf is zo essentieel. Communicatie met één en dezelfde boodschap: "U staat niet alleen én u kunt iets aan uw lees- en schrijfproblemen doen." Al voor de eerste serie in première gaat, wil ik hier toch ook mijn hoop uitspreken dat u de mogelijkheid krijgt om ook de tweede serie Lees en Schrijf! te kunnen maken.

Waarom is Lees en Schrijf! nu zo bijzonder en belangrijk?

Ten eerste. Dit initiatief is geheel gericht op het doorbreken van het taboe en het wegnemen van schaamtegevoelens onder laaggeletterden. In mijn gesprekken met Alfabetiseringsambassadeurs, waarvan er hier zo'n 25 à 30 aanwezig zijn, zijn dit de woorden die elke keer terugkomen: taboe, schaamte.

Wat u, als Alfabetiseringsambassadeurs, mij ook vertelt is dat de verhalen van andere laaggeletterden zo ontzettend belangrijk voor u zijn geweest. Als ik het goed begrepen heb is Anna Arends, één van de hoofdpersonen van Lees en Schrijf! ook dankzij een interview van televisiepresentatrice Catherine Keyl met een ambassadeur zèlf een cursus gaan volgen.

Dit is overigens ook wat Stichting Lezen & Schrijven heeft gemerkt met de media campagne Leer lezen en schrijven. Ook

daarin in staat u, de Alfabetiseringsambassadeur, centraal. U zorgt er stapje voor stapje voor dat het taboe ook daadwerkelijk wordt doorbroken. En met Lees en Schrijf! zetten wij in mijn ogen een grote stap.

De tweede reden waarom de productie zo bijzonder is: Lees en Schrijf! is veel meer dan een serie portretten van Alfabetiseringsambassadeurs waarmee we het taboe kunnen doorbreken. Ik ben ook erg onder de indruk van de veelzijdigheid van deze productie:

- Een televisieserie (overal in Nederland)
- Een gratis te verkrijgen werkboek,
- Een website waar 24 uur per dag elke uitzending bekeken kan worden en extra oefeningen kunnen worden gedaan.
- Een bellijn die naast aanmeldingen nu ook hulplijn wordt en vragen over de serie gaat beantwoorden.

Juist deze veelzijdigheid geeft de aanpak van laaggeletterdheid een belangrijke nieuwe dimensie: het verlagen van de drempel om ècht iets aan de lees- en schrijfproblemen te doen. Door laagdrempelige toegang via televisie en internet mensen op weg helpen in de geletterde wereld. Dit is echt nieuw. Dus: de verwachtingen van Lees en Schrijf! zijn hoog...

Maar het vertrouwen is evenzo groot als de verwachtingen. Al eerder heeft u, het team van ETV.nl, met de indrukwekkende portretten van 6 laaggeletterde vrouwen in de uitzending Blokletters over laaggeletterden heel veel losgemaakt.

En ook de onaflaatbare energie, expertise en overtuigingskracht die u op dit project heeft losgelaten, scheidt vertrouwen.

Wij zijn hier bij de première van Lees en Schrijf! Een première in een bioscoop. Geen rode loper, maar een compleet rode zaal, rode stoelen, muren. De 'film' wordt zo vertoond, familie en vrienden van de hoofdpersonen zitten in de zaal. De spanning stijgt.

U merkt het – ik popel van verlangen om u van alles te vertellen over de productie – want ik heb er met veel genoegen vorige week iets van mogen zien ('sneak preview' in bioscoopjargon). Ongeschreven regel van zo'n 'sneak preview' is dat bezoekers na afloop niks verklappen, want ook voor anderen moet de film een verrassing blijven. Ik doe mijn best.... maar toch wil ik iets kwijt over de hoofdpersonen.

Want vandaag er is één groot verschil met een filmpremière. Een film wordt gedragen door acteurs. Mensen die iemand anders zijn totdat de film is afgelopen en het licht weer aan gaat. Maar in Lees en Schrijf! speelt niemand een rol....:

- Anna Arends
- Dicky Gingnagel
- Ton Grooteman
- Lien van der Hoeven
- Anne Bart van Houten
- Museref Karaduman
- Gerrit Kwakkel
- Marie Misiedjan

- Ineke van der Schee
- Piet Struijk
- Yvonne van der Vegt
- Anna Weemhoff

U allen bent moedig genoeg om uzelf te zijn. Als de 'film' is afgelopen bent u wie u bent. Mede door uw verhaal zal voor anderen letterlijk het licht aangaan. Uzelf zijn, ten overstaan van 16 miljoen mensen. Uw eigen verhaal vertellen met als doel het taboe te doorbreken en anderen over de streep te trekken. Dankzij uw moed is deze première voor mij de première van het jaar.

En om bij de titelsong van Lees en Schrijf! terug te komen: dit lied hoort vanwege de inhoud op nummer 1 van de Top 40 te staan...

Ik wens Lees en Schrijf! heel veel succes.

Dank u wel.